

№ 23. ve 24 Mayıs 87
Cum. ve Pazar

"TKP'nin Sesi"

Bu yayınıımızda şunları dinliyeceksiniz:

1. NEREDE BİR YOLDAŞ VARSA TKP ORADADIR PROGRAMINDA:

- Sonuç alıcı eylemler için (Sol Birlik'ten, Selim Yalçın)

Spk: Yav.

- İki dinleyici mektubu Spk: D./Y.

- TKP MK organı Atılım' temsilcisinin Pravda'nın 75. yıldönümü

toplantısında yaptığı konuşmadan bir özet Spk: Yav.

2. Kürtçe yayınıımızı Spk: Ahm.

TÜRKİYE SOSYALİZM ARAŞTIRMA VAKFI

24.5.87

NEREDE BİR YOLDAŞ VARSA TKP ORADADIR

Bu programımızda önce, Sol Birlik gazetesinin son sayısında yer alan ~~Selimiye~~ Valeriy TKP'den Selim Yağcı'nın " Senuç alıcı eylemler için" başlıklı yazısının geniş bir özetini sunacağız. Daha sonra sizlerden gelen iki mektuba ~~z~~ yer vereceğiz. ~~Sen~~ olarak, TKP MK organı Atılım'ın temsilcisinin Pravda'nın 75. yıldönümünü kutlama toplantılarında yaptığı konuşmadan bölümler sunacağız.

2 - Şimdi sizlere, Sol Birlik Gazetesinin son sayısında yer alan, Selim Yalçın ~~im~~(TKP) imzalı "Sonuç alıcı Eylemler için" başlıklı yazının bir özetini sunuyoruz:

- Söz konusu yazının girişinde Haziran ayındaki ~~kıy~~ yerbelirli yerleşim bölgelerinde yapılacak yerel seçimler ve ~~xxxx~~ daha sonraki genel seçimlere dikkat çekildikten sonra şöyle deniyor: (1)
- Yazıda daha sonra, ülkedeki baskılardan örnekler veriliyor ve şöyle devam ediliyor: (2)

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Zihinsel tembelliği yenmek için, özümseyerek, yani düşünerek okuma alışkanlığını kazanmalıyız. Destoyevski şöyle diyor: "Okuduklarımızı zı bilinç altına yerleştirip, davranışlarımızı yönlendirir hale getiremiyorsa, o okuma amacına ulaşmamış demektir." Gevşekliği yenmek için, yapacaklarımızı belli bir plana koyup, yapmayı hedeflediklerimizi öngördüğümüz zaman içinde yapma alışkanlığını pekiştirmemiz gerekiyor. Bu iki görevin üstesinden geldiğimiz oranda da, mutlaka durumla yetinme alışkanlığı gibi kötü bir alışkanlığın da aşmaya başlayacağız.

Unutmayalım ki, partimizin 7. Plenumunun kadro sorunu bölümünde şöyle ~~ideniyordu~~: "Günümüz koşulları çok karmaşık ~~ve~~ bir nitelik taşıyor. Böyle koşullarda kadroların elaylara yeni yaklaşım biçimleri ve girişimci yeteneklerini artırmaları bakımından kendilerini yenilemeleri, çok büyük bir önem taşıyor."

-Evet, değerli dostlar, Kıvılcım inzasıyla yazan dinleyicimizin "Gevşeklik, zihinsel tembellik ve durumla yetinme alışkanlıklarına karşı mücadele edilmesi üzerine" yazdığı mektubu dinlediniz. ~~de~~ ~~Stal~~lerden/bu konudaki düşüncelerinizi, deneyimlerinizi içeren mektuplar bekliyoruz.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DOGMATİZM VE SANAT

— "Dogmatizm, zihni üretim ve bilimsel düşünce alanını etkileyen en büyük kötülüklerden biriydi... Dogmatizm, doğası gereği her türlü ilerlemenin önünde duran bir engeldir."

Sovyetler Birliği Komünist Partisi yöneticilerinden Alexander Yakovlev, Tacikistan'ın başkenti Duşanbe'de yaptığı konuşmada dogmatizmi böyle niteledi. Yakovlev, bilim adamları, yazar ve sanatçılar önünde yaptığı konuşmada devamla şöyle dedi:

"Dogmatik düşünce, güncel dünya olgusunu, bütünlüğü, dinamik gelişmesi içinde, bütün çelişkileriyle birlikte kavrayamamaktır. Dogmatizm, çevresindeki dünyayı fosilleşmiş bir varlık, bilimi de yanılmaz "özdeyişler" ve öncüller dizisi olarak görür."

"Besbelli ki, dogmatizm, bilimsel bir teori değildir. Bireysel ve grup çıkarlarının yol açtığı bir tutumdur. Dogmatizm, sosyal bir etmen olarak, toplumun kültürel ve zihni örgütlenmesini, bunu içeren süreçleri etkiliyor. Bu bakımdan, dogmatizmi, politik, ahlaki ve zihni ilkeleri olan otoriter bir düşünce tarzı olarak görmek gayet mantıklı olur. Dogmatizmin bu sosyal işlevi, ilerlemek istemeyen, statükoyu elverişli bulan, ondan gayet hoşnut olan, yeni çağın ve gelişmelerin meydan okumasına yanıt veremeyen ve vermek de istemeyenlere gayet uygun düşer. Yenilenme (perestroika) çabalarında zorunlu olan ideolojik ve teorik mantıklılık, toplumsal düşünceyi engelleyen tutucu mekanizmanın temel ögesi olan dogmatizme son vermeyi öngörür."

"Kültüreş alanı, kültür politikasını ele alalım. Belki de, başka hiçbir alanda böylesine dogmatik önyargılarla karşı karşıya kalmadık. Neyi konuşmalı, neyi konuşmamalı? Neyi yazmalı, neyi yazmamalı? Ne tür filmler yapmalı, ne tür filmler yapmamalı? Hangi piyesleri sahneye koymalı, hangilerini koymamalı? Bütün bunlara karar

verirken ağır basan ruhsuz bir bürokratik yaklaşım oldu. Buradan ne çıktı? Buradan yapey sınırlamalar, "sen benim sırtını sıvazla, ben de senin sırtını sıvazlayayım" uygulamaları çıktı. Bu da, bazı kişiler, bazı grup ve tarzların, ötekilerin zararına, tekelci konumlar kapmalarına yol açtı."

"Sanatsal yaratıcılık, duygularla kendi kendini kavrama-ya, kendi kendini kavramaya, kendi kendini değerlendirmeye, böyle bir toplumsal gereksinimi karşılamaya hizmet eder. Bu, toplumun ve insanın kendi kendini yetkinleştirmesi için gereklidir. Sanat; başkalarının duygularını, acılarını ^{kendi} içinde duyma, bunları paylaşma, merhamet ve bağışlama duyguları uyandırır. Yaratıcı biçimde günlük yaşamın özüne nüfuz edebilmek, bunda ötesine geçebilmek, daha kapsamlı toplumsal, ahlaki, zamana eş düşen ölçütlere erişebilmek... Gerçek sanatın karşılanması gereken zorunludur. Böylesine çetin, ömür törpüsü bir çaba olmadan, ne ahlaki ilerleme, ne zihni arınmışlık, ne bireyin, ne de bütün bir toplumun gelişmesi sağlanabilir."

P- 5 Mayıs 1987'de Moskova'da SBKP Merkez organı Pravda'nın 75. kuruluş yıldönümü kutlandı. Pravda'nın 75. yıl kutlamalarına yüzden fazla komünist ve demokratik basın temsilcisi de katıldı. Kutlamalarda TKP MK organı Atılım'dan da bir temsilci vardı. ~~Atılım~~ ~~temsilcisi~~ Kutlamalara katılan Atılım temsilcisi, yaptığı konuşmada diğer konuların yanı sıra, Sovyetler Birliği'ndeki devrimci ~~yeniden~~ yeniden düzenleme çizgisi üzerine şunları söyledi:

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARASTIRMA VAKFI

Değerli yoldaşlar,

y - V.İ.Lenin'in ünlü "Büyük Girişim" adlı eserinde, üretici güçlerin geliştirilmesi ile halkın sosyal ihtiyaçlarının karşılanması arasındaki ilişkiden doğan bir tür "kısır döngü"ye işaret edildiği biliniyor. Yine bilindiği gibi, bu "kısır döngü"yü kırmanın biricik yolu olarak aynı eserde, milyonlarca insanın yaratıcı inisiyatifini canlandırmak gösteriliyor. Biz şimdi Moskova'da, Pravda'nın, öteki Sovyet parti ve devlet yayın organlarının tirajlarındaki muazzam artışın, Sovyet insanların bu yayınlarla kurduğu gerçekten hepimizi özendiren canlı bağlardan, çağdaş Sovyet toplumuna özgü, tabir caizse, yeni türden "kısır döngü"leri parçalayacak gerçek kuvvetlerin ortaya çıktığını sevinçle, heyecanla gözlemleyebiliyoruz.

Biz , bugünkü aşamada önümüze güçler oranının somut analizine dayanan gerçekçi hedefler koyduk. Ulusal Demokrasi adını verdiğimiz, barışın korunması ve ülkenin kökten demokratikleşmesi programını öne sürdük. Bu program kapitalizm çerçevesini aşmayan, fakat emperyalizmin en saldırgan kesimlerinin dünya çapındaki yeni globalizm politikasına ve bu kesimlerin bugün ülkemizde erkte bulunan militarist-teknokrat elit aracılığı ile Türkiye'ye dikte ettikleri halk düşmanı politikaya, egemen burjuvazinin emperyalist saldırganlıkla ve yeni-sömürgecilikle işbirliği politikasına karşı alternatif bir programdır.

Bu programın uygulanması için, söz konusu militarist-teknokrat elitin iktidarına son verilmesi gerekiyor.

SBKP 27, Kongresi'nden sonra, sosyalizm hakkında artık eskiyen bilgilerimizi hızla yenilemedeki eksikliklerimiz ekleniyor.

İtiraf etmek gerekir ki, bu yaklaşım ve eksiklikler, bizi anti-komünizm ve anti-Sovyetizm karşısında saldırıya geçmekten alakoymuş, sosyalizmin pratiğinde, kendilerince eleştirilecek -kimisi haklı da ~~çok~~ olan- yanlar bulan samimi insanları sosyalizm davasına kazanmamızı zorlaştırmıştır.

Ama bizim bu zayıflığımız, kimilerince tamamen bir başka sonuca varmak için kullanılıyor. Bunlar, bizim her dönemde Sovyetler Birliği ile dayanışma içinde oluşumuzu, esas zayıflık, bir tür sözüm ona "bağımlılık"tan doğan bir zayıflık olarak yorumlamayı deniyorlar. Şunu kararlılıkla ifade etmek gerek: TKP'nin en güçlü, en ilkesel yanı budur -bu değişmeyecek olan en temel sınıfsal konumuzdur. Çünkü bizim Sovyetler Birliği'ne karşı tutumumuz, sosyalizmin şu ya da bu döneminde ortaya çıkan zorluk ya da başarılarından bağımsızdır. Bu tutum, herşeyden önce, sömürü dünyası ile sosyalizm dünyası arasındaki savaşında alınan bir tutumdur. Bu, emperyalizmin saldırgan politikasıyla SBKP'nin barışçı politikası arasındaki savaşında alınan bir tutumdur. Ve nihayet bu, Türkiye'yi Sovyetler Birliği'ne karşı bir "sıçrama tahtası" yapma planıyla, Sovyetler Birliği ile barış içinde yanyana yaşama çizgisi arasındaki çatışmada alınan bir tutumdur. Bu tutum, o nedenle, hem sınıfsal, hem ulusal ve hem de genel insani çıkarlarla tam bir uyum içindedir. "TKP her dönemde Sovyetler Birliği'ni destekledi" diyenler, gerçekte bizi suçlamış olmuyorlar, bizim tutarlılığımızı, her türlü baskıya, koğuşturmayaya rağmen ilkesel konularımızdan ayrılmadığımızı itiraf etmiş oluyorlar.

Fakat şunu da eklemek gerekir ki, sosyalizmin başarıyla gelişmesi ve güçlenmesi, bizim ülkemizdeki barış, demokrasi ve ilerleme savaşının koşullarına her geçen gün daha büyük etkide bulunuyor. Bunun tersi de doğru olarak kabul edilmelidir. O nedenle, biz

Söz konusu program uygulandığında ülkede kapitalist üretim biçimi ortadan kalkmayacak ve egemen burjuvazi bir egemen sınıf olarak yok olmayacaktır. Buna karşılık, her şeyden önce, kapitalizmin bugün yöneldiği uluslarötesi tekelleşen sermayenin basit bir uzantısı olma yolu kökten değiştirilecek, ulusal ekonominin şimdi sarsılan temelleri güçlendirilecektir. Öte yandan, egemen burjuvazinin, egemenliğini sürdürmede bugün kullandığı politik yön, araç ve yöntemler geriletilecek, bu sınıfa parlamenter, gerçekten çoğulcu, demokratik bir rejim dayatılacak, bu sınıfın egemenlik sisteminde gedik açılacak, emekçi halkın siyasal ~~ve~~ erk üzerindeki rolü artacaktır.

Biz, bu politik çizginin, hem dünya barışına Türkiye'nin de katkıda bulunmasını sağlayacak, hem de işçi ve emekçi sınıflarının sosyal ilerleme yönündeki savaşım koşullarını iyileştirerek, bizi sosyalist amacımıza yakınlatacak, biricik realist çizgi olduğu kanısındayız.

İşçi sınıfına sosyalizmi propaganda etmede, doğallıkla reel sosyalizmi tanıtmak, yayınlarımızda her zaman önemli bir yer alıyor. Bununla birlikte şimdi biz, özellikle Sovyetler Birliği'nde devrimci yenilenme sürecini bütün yönleriyle tanıtmakta başarılı olamadığımızı gözlüyoruz. Bu alanda ~~çok~~ hayli materyal yayınlamış olsak da, bunlar, Sovyetler Birliği'ndeki canlı gerçeği olduğu gibi yansıtmaktan halâ uzaktır.

Bunun başlıca nedeni, sosyalizm hakkında öteden beri bülincimize yer alan, gerçeğin yalnızca bir yanını görme, yalnızca başarıları, üstelik genel ifadelerle dile getirmekle yetinme alışkanlığını, kalıpcılığı henüz yenem~~eyiş~~imizdir. Bunda, ilgi alanımızın sosyalizm kuruculuğunun teorik ve pratik sorunlarından uzak oluşu, dikkatimizi kendi yaşadığımız sömürü dünyasının sorunlarına yöneltmiş oluşum^u gibi teorik sınırlılık da rol oynuyor. Bir de buna

Türkiyeli komünistler, sosyalizm dünyasında ortaya çıkan zorluklara ve bunların aşılmasına elbette ilgisiz kalmıyoruz.

Hemen belirtmeliyiz ki, başta SBKP olmak üzere, sosyalist ülkeler partilerinin dünya barışının korunması ve emperyalizmin yeni-globalist politikasının geriletilmesi uğrunda girişimleri, bizim savaşımımızın koşullarını delaysız yoldan iyileştirici etkide buluyor. Şu özgün durumu da vurgulamak gerekiyor: SBKP'nin öteden beri sürdürdüğü barışçı girişimleri, şimdi Sovyetler Birliği'nde 27.Kongrenin başlattığı devrimci yenilenme ve maksimum demokratikleşme süreciyle birleşti; tabir caizse, barış ve demokrasi arasındaki bu birleşme, adeta kimyasal bir reaksiyona yol açtı ve reel sosyalizmin çok yönlü güçlerini açığa çıkardı.

Bu etki, şimdi özel bir biçimde kendisini ülkemizde hissettiriyor. SBKP'nin yenilenme stratejisi, üstelik rusça terimlerle yasal burjuva basınında ele alınıyor, tartışılıyor, ve belirli birkaç on yıldır reel sosyalizme tereddütlü bakan çevrelerde gerçekten inandırıcı, esinlendirici etkilerde bulunuyor.

Biz Türkiyeli komünistler, SBKP'nin 27. Kongrede çizilen ve son Ocak Plenumunda derinleştirilen yenilenme çizgisini barış ve sosyalizm ortak davamıza yapılmış, etkileri asıl gelecek beş-on yıl içinde olağanüstü bir biçimde görülecek olan, gerçekten büyük bir enternasyonalist yardım olarak, heyecanla selâmlıyoruz.

"Sen yıllarda gerek sinemalarda, gerekse televizyonda belli kesinti-
lerle de olsa gösterilen Sevyet filmlerini büyük zevkle izliyorum",
düzenli olarak

[İstanbul'dan, ~~yazan bir mektubunuz~~ bize ~~şu~~ yazdığı mektuplardan
tanıdığımız bir destumuz, sen mektubuna böyle başlamış. "Mektubunda
daha sonra, Sinema günlerinde arkadaşlarıyla birlikte Ehem Klimev'un
"Elveda-ayrılışı" filmini seyrettiğini ve hiç beklemediğini bir
durumla karşı karşıya kaldığını belirtiyor. Özetle şöyle diyor:

Ben ve arkadaşlarım filmde büyük hayal kırıklığı içinde çıktık.

Sevyet yönetmenlerine saygımız var. Ama bir sevyet filmde, hem de
kapitalist ülkeye resmen gönderilmiş bir filmde, bizlerin çok iyi
tanıdığı kimi antikomünist öğelere rastlamak bizi şaşırttı ve üzdü."

[Dinleyimicimiz daha sonra filmde hangi mesajı aldığını aktarıyor,
ve filmin nasıl olması, nasıl çevrilmesi gerektiği üzerine de kendi
düşüncelerini dile getiriyor. Son olarak şöyle diyor: "Bu, 27. Kengre-
den ~~XXXX~~ bu yana Sevyetler Birliği'ndeki derin bir saygı ve hayranlık
la izlediğimiz gelişmelerin bir parçası olan açıklık politikasının
bir ürünü olarak düşünülebilir. Öyleyse bile, bu film niye bizim ülke-
mize ve Sevyet sinemasını temsil eden bir film olarak gönderiliyor?

Bu filmi yalnız biz değil, herkes seyrete diyor?"

2 -Filmi değerlendirmek elbette bizim ^{programımız} işimiz değil. Ama ~~dinleyicimizin~~
kendisini mektuplarından kendisini yakından tanıdığımız bu dinleyicimi
^{çok ~~hemen~~ sey söylemek denemek ve gerekli olmalarıyla birlikte, sınırlı bir}
zin yaklaşımı üzerinde, birkaç söz söylemek istiyoruz. Herşeyden önce
açıklık, Sevyetler Birliği'ndeki devrimci nitelikli dönüşümlerin bir
parçası değil, özünü, Herşeyin merkezinde yer alan bir kenudur.
Açıklık, eleştiri ve özeleştiri, gerçeklere dayanma, demokrasinin,
yani sosyalizmin güçlendirilmesinin temel kaldırıdır. Sevyetler
Birliği'nde olup bitenleri yalnız saygı ile izlemek yetmiyor. Bunu
kavramak, anlamak için de büyük çaba sarfetmek gerekiyor. Elbette
bu konuda bizim de yapmamız gereken ^{daha} bir çok şey var. Programımızın
ilerki bölümlerinde dinleyeceğimiz ~~gibi~~, Pravda'nın 75. yıldönümü
kutlamalarında konuşan ~~Atılım~~ temsilcisinin de belirttiği gibi,

bu konuda bizim de yapmamız gereken daha çok şey var. Dinleyicimizden
bu konuşmayı dinlemesini ~~öneriyoruz~~ ve üzerinde birkez daha düşünme-
sini öneriyoruz. Ayrıca bu konudaki eksikliklerimizi gidermek için,
önümüzdeki dönem ~~yakıncı~~ radyemuzda da yeni girişimlerde bulunacağımızı
belirtelim. ~~Film, nasıl olmalıydı~~ Dinleyicimizin film nasıl olmalıydı
tartışmasına gelince; ~~Başkından~~ Bir rastlantı eseri, TKP MK organı
Açılım'ın son sayısında, SBKP yöneticilerinden Yakevlev'in, bilim
adamları, yazar ve sanatçılar önünde yaptığı bir konuşmadan yapılan
alıntılardan oluşan "Dogmatizm ve sanat" başlıklı kısa bir yazı
yer alıyor. Şimdi bu yazıyı sizlere sunuyoruz. Bu yazının da ~~dinleyici-~~
~~imiz~~ dinleyicimizin tartıştığı konuya ışık tutacağına inanıyoruz:

-

TKP'nin Sesi

Kürtçe

Konu: Sol Birlik'in 25 sayısında mecburi iskan.

Yol ve Amaç'ın 15-16 s.ulusal soruna nasıl
yaklaşılmalı yazıdan özet.

Musik: Açılış : *Berwan Bistliyan* Sıyan da 3,5 dk.

Guhdarên delal dî hejmara 15-16 yê kovara Yol ve Amaç'ê da, dî
binê navê "Gere çawa nêzikbûn lî pîrsiyara netewiya Kurd bibe" da
nivisek hatiye veşandin. Kovara Yol ve Amaç organa Komita Navçayi ya
PKT'ye û jî sê mehan carê derdikeve. Nivisa han bî imzaya Mahmut Guneş
hatiye veşandin û nivis têkiliya nêzik ya dî navbera tekogina demok-
rasiyê û pîrsiyara ~~Kurd~~ netewiya Kurd û lî ^{1er} pîrsiyara netewiya Kurd
~~nêzikbûn~~ dîtinên PKT dîde nişankirîn. Em dîxwazîn bî kurti nivisa han
bî zîmanê Kurdi pêşkeşî we bikin. Dî nivisê da berê pêşîn nişan dibe ku
Pîrsiyara netewiya Kurd perçeyeki pîrsiyarên civaki yê Tirkîyê ye û
jî pîrsiyarên civaki nayê veqetandin

Da ~~parisê di nîşanê be ku pîrsiyara netewiya Kurd berqewatî~~
~~pirsiyarê ciwakiyê vîletê ne xarîniyê neqetandî.~~ Îro birek mezin ya
 hêzên ku li Tirkîyê demokrasiyê dixwazî çî heyf ku nîkarî rast
 nêzîkî pîrsiyara netewiya Kurd bîbî.,rola ku gelê Kurd ê di tekoşîna
 demokrasiyê da bîleyîze nîkarî bîbî. Jî bo ku li Tirkîyê demokrasi-
 yek bîtebat were damezîrandî û di vê çarçovê da jî bo hurîndarbûna
 pîrsiyara netewiya Kurd gere hêzên demokrasiyê yê Tirk û Kurd cûda
 cûda qebûl bîkî ku rastîyê mecbûrî, vezîfe hene.

Gere hebûna pîrsiyara netewiya Kurd were qebûlkîrî. Di binê vê
 nextê da ditînê wûsa hatîne kifşkîrî: Jî şerê rizgariya netewî şûnda
 hemû hukumatên bûrcûwa ~~xxxhukûmatx gelê Kurd xazaniyarê~~ hebûna gelê
 Kurd bûn. Lê belê jî ber ciyê xwe yê çîni rêya inkarkîrîna viya qirtîne
 Bûrcûwazî bî salên dirêj pêşda ajotiye ku xelkeki weki gelê Kurd

tune. Rastiyan ji tam çepê viya da xuyakîrîn, ~~Di 1919'an da ji bo xwe~~
~~ji emperyalîzma xîştî girtin~~ ^{gelê Kurd} ~~bu bûrcûwazi dî her demê da~~
 zordest be ji li dîji netewayê Kurd/politkayek birê kiriye.
 mecbûr maye

Dî ~~1919~~ 1919'an da ji bo şerê dij emperyalist ji piştêka gelê Kurd ra
 hewcedari hebû. Gelê Kurd ji tevi gelê Tirk dî şerê dij emperyalist da
 ciyê xwe girt. Îro ji Kurdanx behs kirin, ji welatê Kurdistan qissekîrîn
 bî salan girtigehê dîde icab kirin, dî vê dewrê da serokên şerê
 rîzgariya netewî ev navlêkêna diemilandin, pîrsiyar bî navê vê dianîn
 bira xwe.

Erê guhdarên delal, dî nivîsê da li ser ~~rastiyê~~ viya hînek
 rastiyên dirêkiyê wê dewrê tîn nişankîrîn û hin dawiyê dî dewra
 hukumatên cumhuriyetê (ango komarê) da kîfş dibe ku dî programên hemû

hukumaten da di binê navê "pîrsiyara rojhilat" da pîrsiyara Kurd
di destan da hatiye girtin.

"Em; erylîzm û hevkarên vi dixwazîn herdu gelan bikin dijmin"

Guhdarên delal, di binê vê nextê da ji ditinên wîsa hatine ziman:
"Îro li Tîrkiyê nêzîkî 10 milyonan Kurd dijîn. Ev gela di welatê xwe
da ji hemû heqên xweyê netewiyê demokratîk bêpar hatiye hiştin.
Di nîvisê da kifş dibê ku diroka gelê Kurd ya ji komarê vir da bi
qirkîrînan, bi zulman tijeye. Ji 12 Kewçerînê şûnda hebûna gelê Kurd
û perçiqandina heqên viyê netewiyê demokratîk bûne maddeyên zagona resmî
mi û ji van maddeyên rêsmî wekok tîn dayîn.

Ji Pîrsiyara netewiya Kurd ra politîka bi merc ya PKT
Guhdarên delal, di binê vê nextê da ji nişan dibê ku komunist pîrsiyarê

ji bo azadiya gelê Kurd, pirsîyarek ku îcab dîke mîtleq were hûrîndarkirin dîbinin.

Komunist daxweziyên gelê Kurd wûsa tinin zîman û bîlindkin: Bira li Kurdîstana Tirkîyê zordestiya netewî û terör destra were ~~serbest~~ serbest dawikirin. Bira girtiyên Kurd/werîn berdan. Bira cûdatiya netewî were qedexekirin. Bira ji bo zîlma ku li gelê Kurd bûye ji 12 Kewçerinkaran hesab were pîrskirin, Bira hebûna netewayê Kurd were naskirin, qedexa ser zîmanê Kurdi were rakirin. Bira ji welatîyên Kurd ra heqên welatîyê bî zagonabîngehî were naskirin. Bira bî Kurdi hînbûn û vegam serbest bibin. Bira malbatên Kurd ên ku bî darê zorê ji erdên xwe hatine ajotin bîzîvîrî erdên xwe.

PKT li cem hemû daxweziyên han diparêze ku netewayê Kurd

Musik: Dayê welat şêrin e, bawê welat şêrin e (ilk yarı)

Guhdarên delal, di hejmara 25'an ya rojnema Yekitiya Çep da li ser 55 saliya zagona bu cîkîrana mecbûrî nivisek hatiye veşandin. Nivis him bi zimanê Tirkî him jî bi zimanê Kurdî ye. ~~YekitîyaxÇepxKarganaxYekitîyaxÇepxTirkiyexKurdistanaxTirkiye~~ ye. Em dixwazin nîvîsa han pêşkeşî we bikin. Nivîs wûsa ye:

55. Saliya cikırına mecbûri

Dî rojên dawin da lî dijî gelê Kurd ajotînek nûh ya komî dî rojinê da ye. Diktatori dîxwaze vê ajotînê lî hinek ciyan bî valakîrana gundên nav darîstana û vana lî îxciyên çandîni yê rojava bîcibîke, lî hinek ciyan jî dî binê navê pêkanîna darîstanan ~~daxpêkîna~~ diktatori dîxwaze vê ajotînê pêkîne. Lê armanca rastî ne ev e. Diktatori dîxwaze bî vî awayî gelê Kurd belavbîke, bîhelîne û bî ahakî jî daxwazên bîheq û dijderketînen gelê Kurd xilas be.

Ev dî diroka komarê da (ango Cûmhûriyetê da) lî dijî gelê Kurd ajotînek ewilî nîne. Dî demên berê da jî bî eynî armancê piçûk mezîna rêzek ajotin pêkhatî. Pêkanîna bîhejmara 2510'an ya zagona cikırîna mecbûrî dî vana da herî girîng e.

Pışti şerê ~~ewilidînê~~ yê yekemin ku biyaniyan êrişî ser Anatoliyê kîrîn
 Kurdan ji tevi Tırkan û ~~gelêxan~~ gelên din bihevra şerkîrîn. Dî belge-
~~yê~~ xîspartekên şerê rîzgariyê da, dî gotar û dazîninên Mustafa Kemal û
 İnönî da, dî vesîqeyên Meclîsa mezîna a gelî ya Tırkiyê da vana hemû
 hatîne nîvisandin û dî vê demê da gelê Kurd ~~inkar~~ nedihat inkarkîrîn.
 Çepê viya heqên vî cûrê bî cûrê dî devên resmî da dihat zîman. Çî
 heye ku, pışti komar hat sazîrîn û karîna nuh ciyê xwe zexm kîr, bî
 viya re êdî jî hûrîndarek demokratîk ya pîrsiyara netewî xwe ~~xxxx~~
 revandin. Gelê Kurd hat inkarkîrîn, bî gefgazê çûn ser daxwez û dij
 derketinên vî gelî.

Dî serihildanên Kurd yê salên ewilîn yê Komarê da tesîrek

mezî ya vê politika zordest heye. Karinan gere jî vana ders bîsîandana lê ders nestandin lî ser gelê Kurd teror û gefaz hin jî zêdekîrîn Bî darê zorê helandina gelê Kurd û seri lî ajotînan xistî. ~~Fêhar~~ Pêncî û pênc sal berê dî 2 Gulan 1932'yan da zagona bihejmara 2510'an ya ku pêşkeşî meclîsê bû dî sala 1934'an da hat derxistî. evaya arman- cên han vekirî datîne ortê.

Dî bendê yekemin yê zagonê da awa tê gotî: "Lî Tirkîyê jî sedema girêdayîna çanda Tirk rûniştî û belavbûna mîfûs gor vê zagonê wê heyeta vekilên îcrayê programekê çêbike û gor vê programê fermana rastkirîna jî vezîrê karê hundîr ra ye.

Zagon jî aliyê rewşa bîcibûne Tirkîyê lî sê hêrama vedîqetine. Dî bendê duduyan da awa tê gotî: Mîntiqeyên numera 1:

Ciyê ku tê xwestin xelkê ku bi çanda Tırki ra girêdayi ye sîxlet be. Mıntıqeyên numera 2: Ji bo rakirin û ciwarbûna ciwarkirina kesên wûsa ye ku ji van tê xwestin çanda xwe wûnda bikin û ya Tırki bigrin"

Mıntıqeyên numera 3: Ciyên wûsa ne ku bi, aliyê ci, xweşi, abori, çandi, siyasi, leşkeri û inzibati divê vala bin û ciwarbûna ehali li wir qedexe be"

Dî bendê 10'an da ji wûsa tê gotin:

C-Vezirê karên hundir dîkare xelkê wan eşirên ku welatîyê Tırkiyê ne, lê çanda wan ne Tırki ye, li mıntıqeyên numera duduyan ji hev belavkiri ciwar bike, dîkare wan eşirên koçer ku welatîyên Tırkiyê ne û çanda wan ji Tırki ye wan bibe li derên ku bi aliyê xweşi û jiyanê başin ciwar bike.; dîkare xelkên wan eşirên koçer ku ne welatîyên

Tirkiyê ne û ne ji çanda wan Tirki ye, ji Tirkiyê derxine der."

Ev hemû bend baş nişan didin ku ev zagon zagonêki çawa nijadperes e. û bo helandinê û ji ortê rakirina gelê Kurd û gelên din yên hindikahi ^{hate derewîn.} ~~xistin.~~ Bendê 11'an da ji wûsa tê gotin:

Bendê 11/A. Ewên ku zimanê wanê dayik ne Tirkiyê, nîkarin cardin bihev-
ra gund û mehle pêkbinin û komik û komelên karker û sinexkaran çêkirin
ji wan ra qedexe ye..."

Ewên ku eslê wan ne ~~Tirk~~ Tirk e, divê bi hindiki li gund û
bajaran bîn belavkirin ku ne karibin tax û komikên taybeti pêk binin."

Ev zagona ku ebideya nijadperesti, zordestiya netewî û politika
asimilasyona zorê bû di wan salan da bi firehi bi kar hat. Kurd ji
ciyên bav û kalên xwe ji welatên xwe ~~hatin xistin~~ berbi bajarên rojava
^{hate agotin.} L. Kurdistan Tirkiyê heramin qedexe ~~hatin xistin~~ ^{hatin agotin}
~~hatin xistin~~ se bûn.

Gelek salan şûnda ku ef derket, disa vegerin welatê xwe, mal û bexçeyên nû serast kîrin.

Ev zagona han gihîşt armanca xwe? Ji van rojan vir da pênci sali zêtir derbas bûn. Niha baş tê xuyan ku ne gihîştîye armanca xwe. Bî darê zorê gelê Kurd ji ortê ranebû û tevgera rizgariyê ji neseqînî. Îro gelê Kurd daxwezên xwe hin bi xurtî, bi awayeki çêtir rêzbûyi û gîrehi êskere dîke.

Tu dibê ev hukumatên bûrcûwa yên ku ji destpêkê vir da li ser hukûmîna ji dem û bûyerên bori dersên baş standîne? Êskereye ku na. Îro tîştên ku ew dixwezîn bikin disa wek yên berê ne. Eger ferqek heye, ew ji piçek hostatî, bi veşartî bi rêva dibî. Dibêjin em dixwezîn gundîyan li axa çandîniyê ciwar bikin û durûtiyê dîkin.

Çı heye ku ev kırına han ji naçe seri. Qet hukmeke zordest ji
 nıkare dı çaryekê sedsala 20' da bı milyonan merov ji warê bav û
 kalan bajo, nefi bıke. Ev yek wan ji "Pırsa Kurdan" xılas nake, lê vê
 pırsê hin xurttir û tûjtir dıke.

-----Musik: Dayê welat sêrin e (son yarısı)

"TKP'nin Sesi"

23. ve 24 Mayıs 87 C. ve Pazar

Bu yayınıımızda şunları dinliyeceksiniz:

1. Asgari ücret nasıl hesaplanmalı, ne olmalı ? /Haz. Yav.) Spk: Y.
 2. Son NATO toplantısının gösterdikleri (Al.) Spk: Den.
 3. Atılım'ın 15 Mayıs sayısından: Kürt ulusal sorununda politik
çözüm Spk: Den.
 4. Halkın Kürsüsü programını /Haz. M.) Spk: D./Y.
-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

(1)

TKP'nin Sesi

24 Mayıs 1987

~~Asgari ücret üzerine~~

Asgari Ücret

nasıl hesaplanmalı
ne olmalıdır?

^{net}
Asgari ücret 28 bin lira dolayında. Yani hergüne ortalama 933 lira dolayında bir rakam düşüyor. Şimdi asgari ücretli bir işçi bu para ile ne yapabilir? Günde 4 ekmek, 50 gram peynir, 30 gram çay, 180 gram sebze ~~ayda~~ 30 gram zeytin, 25 gram margarin, işe gitmek için ~~yakıt~~ yol parası ve ayda bir adet de tüp gazı... Bu sayılan miktarlar, bir işçi ^{nin yalnız kendisi için} için (işçinin ^{gücünü, ailesini} kendisi için, ~~ailesi için değil~~) gerekli miktarların ^{çok} çok altındadır. Şimdi, "et" diyeceksiniz, "süt, yumurta" ^{yoğurt, meyva} diyeceksiniz, ^{gerçekten} asgari

ücretli bir işçi bu gıdalardan ~~da~~ hiç almayacak mı? Bu işçi
 bırakın üstüne, ^{başına} ~~günlek, panzolon~~ elbise almayı, affedersiniz ama
 iç çamaşırı da kullanmayacak mı? Bu işçi nerede yatıp kalkacak,
~~hiçxxxkiraşxxxmayacakxxx~~ içinde yaşayacağı bir konutu olma-
 yacak mı? Kira gideri, elektrik, su ve benzeri giderleri olmayacak
 mı? Bu asgari ücretli işçinin hiç sinemaya, tiyatroya, konsere,
 gitmeye, eğlenmeye, kültürel ihtiyaçlarını gidermeye hakkı olma-
 yacak mı? Bu işçi hiç mi gazete ~~okumayacak?~~ dergi, kitap okumayacak?
~~olanağı olmayacak?~~ ^{na hiç mi sahip} Türkiye'de asgari ücretli 650 bin işçi
 var. Aileleriyle birlikte neredeyse iki milyonu aşıyor bu kesim.
 Bu insanlar ^{böyle} ~~xxxyaşxxx~~ hep karanlıkta mı yaşamak zorundalar?
 Her iki üç yılda bir asgari ücret komisyonu toplanıyor ve bazı

saptamalar yapıyor. "Bundan böyle asgari ücret bu kadardır" diyor. Bu nasıl hesaplamadır ki asgari ücretli bir işçiyi insanı olan herşeyden, her haktan, olanaktan yoksun bırakıyor. Yıllardır eti ~~tanımadan~~ yetiştiriyor sütü, yumurtayı, meyveyi tanımadan yetiştiriyor asgari ücretlilerin çocukları. Sabahları çay içine yağsız doğranmış ekmek, öğle ve ~~akşam~~ akşamları ~~xxx~~ hazır çorba içine doğranmış ekmek. İşte asgari ücretin bir göz gecekondu veya çadır-kondu içine getirdiği yaşam budur.

Bu nasıl ~~hasap~~ hesaplamadır? diye sorduk. Gerçekten asgari ücretin hesaplanması yöntemi çok ilginçtir. Komisyon asgari ücreti saptamak için ^{sözde} (bir insana gerekli olan gıda, giyecek ve çeşitli ~~kullanım~~ ihtiyaçları ~~ma~~ gözönünde tutuyor. Bu ihtiyaçlar ise 1930'ların

Türkiyesi'ne göre ~~xxxxx~~ ^{düzenlenmiş} hazırlanmış endekslerden çıkartılıyor.
 Bu ^{ihtiyaçlar} ~~endeksler~~ içinde gazyağı, lamba ~~fitili~~, ~~xi~~ lamba camı, ve daha
 bir diz i bugün kullanılmayan eşyalar yer alıyor, ~~ama~~ ^{ama, beslenme, barınma, giyinme} kiralalar,
 elektrik, su gibi temel ihtiyaçlar, ~~xxxxxx~~ yol giderleri, kültürel
 giderler yok. ~~Öyle ya 1930'ların Türkiye'sinde, bir işçinin~~

Aslında sorun genel olarak işçilere karşı tutum sorunu.
~~Öyle bir anlayış egemen ki bugün iktidarda,~~ ^{Bugün egemen olan büyük sermayeye göre} işçinin nesine gerek
^{tiyatrosu gibi} gazete-kitap okumak, sinema vb. kültürel, sanatsal gelişmeleri
 izlemek. İşçinin niye bağımlı bir konutta oturmaya hakkı olsun,
 neden sağlıklı yaşam ve çalışma için iyi bir beslenmeye ihtiyacı
 olsun. İşçi neden insan yerine konsun? Aksi takdirde bu ağır
^{sömürü nasıl devam edecek?}
 25 Mayıs günü Asgari ücret tespit komisyonu yeniden toplanacak.

Toplantıya hükümet, TİSK temsilcilerinin yanısıra işçileri temsilen Türk-İş' de katılıyor. Elbetteki hükümet-TİSK bütünleşmesi karşısında, Türk-İş yalnız kalıyor. Ancak ^{yalnız kalmasına rağmen} yine de komisyona getirdiği önerilerle Türk-İş, asgari ücretlilerin durumunu iyileştirmek için somut bir girişimde bulunuyor. Türk-İş, öncelikle ~~yüksekten~~ biraz önce aksaklıklarına değindiğimiz, asgari ücretin saptama yöntemine karşı çıkıyor. Asgari ücretin saptama yönteminin değiştirilmesini istiyor. Öteden beri asgari ücret, yalnızca bir kişinin yani o işçinin ihtiyaçlarına göre tespit ediliyordu. Türk-İş şimdi, "işçinin ailesi de hesaba katılsın, enaz üç kişilik bir ailenin ihtiyaçlarına göre tespit edilsin" diyor. Türk-İş "kiralari da hesaba katmalıyız" diyor. Çünkü yapılan hesaplamalar ücretin yarısı

sından çoğunu/kiralara gittiğini açıkça ortaya koyuyor. Ve Türk-İş, araştırmaları sonucunda

(bir de rakam saptamış asgari ücret için. Bu araştırma sonucuna göre asgari ücret net 200 bin lira olmalıdır. Bunu da şöyle gerekçelendiriyor ~~Türk-İş~~, kira ve yakacak giderleri için her ay 80 bin lira, giyim ve ulaşım için 50 bin lira, mutfak giderleri için de 70 bin lira ayrılması gerekiyor".

İstekler somuttur ve bilimsel hesaplamalara dayandırılıyor. Hükümet ise son günlerde halkı demagojiyle, yalanla dolanla

avutma gayreti içindedir. ~~Sözümne XXXXXXXXX pembe tablolar XXXXXXXXX gerginleyen~~
sözümne

(Ekonomide ve vatandaşın durumunda/iyileşmeyi gösteren "pembe tablolar" hazırlattırıyor. ~~Bu hükümetin~~ ^{Bu hükümetin} ~~Eğer gerçekten~~ vatandaşın durumunu iyileştirmeyi ^{amaçlarsa} ~~amaçlarsa~~ ^{amaçlanmadığı} ~~bu hükümet~~ ^{de} asgari ücret konusunda tutumunu ile bir kez daha gözler önüne serilecektir.

23 Mayıs 1987 Ali.

TKP (2)

23.5.87

Ali

~~Bizim Radyo~~

Yazı:

Yorum:

BATI'NIN NÜKLEER FÜZELER KONUSUNDA YENİ ORTAMDAKİ ESKİ KONU-
MU VE TÜRKİYE

D.D.Sovyet lideri Gorbaçovun Avrupadaki orta menzilli füzelerin kaldırılması önerisini ilk açıklamasından bu yana,uluslararası alanda da,nükleer silahsızlanma yolunda çok önemli bu adımın atılmasına neredeyse geçiliyormuş gibi bir hava yaratıldı.Sovyet tarafının bir-birini izleyen yapıcı ve somut önerileri,Amerikan tarafının buna hazırlanmış görünümünü yaratan açıklamaları,Batı Avrupa ülkelerinde kamuoyunda Sovyet önerilerine verilen destek,böylesi iyimser bir hava yarattı.Kuşkusuz ki,bu iyimserlik tamamen temelsiz değildir.Ama somut gelişmelere bakınca,ilginç ve ibret verici bir tablo ortaya çı-

kıyor.NATO Nükleer Planlama Grubunun Norveçin Stavanger kentindeki toplantısı,Amerikan heyetinin Cenevredeki görüşme masasına getirdiği tasarı,bu tabloyu iyice görebilmeye yarayan bir tür büyülteçler durumunda.

NATO Nükleer Planlama Grubu toplantısı neyi gösterdi?Bize kalır sa şunu gösterdi:Sovyet önerilerine ortak ve uyumlu bir yanıt verme-ye Batı henüz hazır değildir.Bundan da öte,NATO'nun askeri-politik yönetimi eski konumlarında yerinde ^{sagunay} tepmeye,militarist kategorilerle düşünmeye devam ediyor.Bu temelde,kabul edilen kararlar ancak,silahlanma yarışını artırma,savaş hazırlıklarını genişletme rotasının bir devamı olarak ele alınabilir.

D.D.Bunun böyle olduğunu,toplantının gidişatı,alınan kararlar, getirilen yeni görüşler açıkça ortaya koyuyor.Toplantının ana gündem

maddesi,Sovyet önerilerine ortak ve açık tutum saptamaktı.Oysa çıkan bildiri ve kararlar,bunların içerdigi görüşler,silahsızlanma yönünde ortak görüşü değil,tersine,olumlu ve açık yanıt veremedikleri Sovyet önerilerinin gerçekleşmesi durumunda(ki bu nasıl olacak?),önlemlere ilişkindi.Bakınız,yayınlanan sonuç belgede ne deniyor:"Esnek mukabeleyi gerçekleştirebilmek için gerekli nükleer güçlerimizi koruyup etkinleştireceğiz."Bunlar boş laf değildir.Somutta söz konusu olan,NATO'nun sözümona 'takviye' silahlanmasıdır.Yani Avrupanın yeni tür silahlarla doldurulmasıdır.Örneğin,İngiltereye stratejik bombardıman uçakları B-52'lerin yerleştirilmesi,F-111 avcı-bombardıman uçaklarının artırılması,Amerikan denizaltılarına ek kanatlı nükleer ~~roket~~ füzelerin yerleştirilmesi planlanıyor.Pentagonun yaptığı açıklamaya göre,bu denizaltılar Sovyetlere yakın sularda devriye geçmeye başlamış bulunuyor.Bu bağlamda D.D.Birleşik Amerika Silahsızlanma ve Si-

lah Kontrol Dairesi Başkanı Edelman'ın sözlerini hatırlayalım. Milli yetin sorularını yanıtlarken Edelman, şöyle diyor: "Bir anlaşma olursa... bu Avrupanın tam anlamıyla nükleer silahlardan arınacağı anlamına gelmez. Nükleer silah taşıyabilecek uçaklarımız var. Bunlar Avrupa'ya yerleştirilebilir. Ayrıca sizin (yani Türkiyenin) kıyılarındaki açıkta bulunan nükleer başlıkları ve füzeleri olan denizaltılar da bulunacak. Bu yüzden NATO caydırıcılığını korumuş olacak. Tek sözle D.D. Amerikayla Sovyetler arasında, orta menzilli füzelerle ilgili anlaşmaya varılırsa, Amerikanın İngiltere'deki stratejik nükleer ^{hava üssü} gücü artacak. Sovyet kıyıları ^{gizli} yakınlarındaki Amerikan denizaltılarında ^{da} nükleer güç artacak, yeni nükleer füzelerle donatılmış Amerikan denizaltıları Akdenize dek uzanacak. Anlaşmanın imzalanacağına dair tek güvence yokken, NATO yeni silahlanma planlarını hazırlamış bile. Bu ^{plan} planda da birçok işaretler ^{ve} gelişmeler de söz konusu.

D.D.Milliyet gazetesinde de belirtildiği gibi,NATO toplantısında,Sovyet-Amerikan anlaşmasına varılması durumunda "bu tür silahsızlanmanın tehlikelerini" önlemek için,bu defa başka tür atom silahlarının üretilmesinin düşünüldüğü görülüyor.Yayınlanan bildiriden de anlaşıldığı üzere,anlaşmayla oluşacak yeni durumda,~~ortalıkta~~ 500 kilometrenin altında menzile sahip füzelerin öneminin artacağı kaydediliyor.Toplantıda NATO başkomutanı Rocirs,Amerikan Savunma Bakanı Vaynberger ve Federal Almanya savunma bakanı Vörnerin boyuna ısrar ettiği de buydu.Ve somutta,'Türkiye istemiyor olsa dahi,önümüzdeki dönemde Ankaranın kendi topraklarına yeni nükleer silahlar yerleştirmesi için 'sıkıştırılacağı' belirtiliyor.Bunun yanısıra,Amerikan heyetinin Cenevreye getirdiği tasarıda,orta menzilli Kruyz denen kanatlı füzeler gemilere aktarılmak,Pörşing-2'ler,Pörşing-1 füzelerine çevrilmek isteniyor.Ve Pörşing-1 -A-füzelerinin bir bölümünün ~~ülkemi-~~

ze yerleřtirilmek isteniyor.

Söyle ki D.D.sözde orta menzilli füzeler kaldırılacak,ama Amerika nükleer potansiyelinden ^{hiç} birşey yitirmeyecek.Üstelik Sovyet sınırlarına ^{yakınlarına} bu arada ölkemize yeni nükleer güç aktarılacak.Ve bunun adına nükleer silahsızlanma denecek.

Bir konu daha var.Bu da Asya füzeleri.Sovyet tarafı,Asyada kendisinin 100 nükleer başlığı kalmasını,bunların ne Amerikayı ne de ~~başyık~~ başka bir NATO ölkesini,bu arada Türkiyeyi vuramayacak biçimde yerleştirilmesini,Amerikanın da 100 nükleer başlığını kendi topraklarında,ama Sovyet topraklarını vuramayacak biçimde yerleştirmesini öneriyor.Ama gelin görün ki,sözde müttefiklerinin güvenliğini koruduğunu söyleyen Amerika,Cenevre tasarısında,kendi atom başlıklarını Alaskaya yerleştirmekte ısrar ediyor.Yani Sovyetlerin Sibiryasının

büyük bir bölümünü vurabilecek nükleer potansiyeli Alaskaya yerleştirmek istiyor. Bu durumda, Sovyetleri, başka bir NATO ülkesini, ~~xxxxxx~~ belki de Türkiyeyi, kendi Asya başlıklarının menzili içine almaya, neredeyse zorluyor.

D.D. İşte sözünü ettiğimiz tablo budur. NATO, Avrupadaki orta menzilli füzelerin kaldırılması durumunda ortaya çıkacak tehlikelerden söz etmektedir. Bu sözüme tehlikeyi önlemek için yeni silahlanma planları hazırlamaktadır. Hatırlarsak: Sovyet tarafı bin ile 5 bin kilometre menzil arasındaki füzelerin kaldırılmasını önerdiğinde, Batı, bu kez 500 ile bin kilometre menzilli füzeler bakımından kendisi için tehlike doğacağını ileri sürdü. Sovyetler bunların da kaldırılmasını önerince, 500 kilometrenin altındaki füzeler açısından tehlikeyden söz eder oldu. Sovyetler bunları da kaldıralım deyince, konvansiyonel tehlikeyden söz edilir oldu. Sovyet tarafı bunların da ~~kaldır~~

hızla azaltılmasına hazır olduğunu duyurunca, kimyasal silahlar öne sürüldü. Sovyet tarafı bunların da tamamen yasaklanmasını önerince, yalnız Avrupada değil tüm dünyada nükleer silahtan vazgeçilmesinin aranması görüşü, işte ~~k~~ son NATO toplantısında ileri sürüldü. Hiç kuşku yok ki, bu kez Sovyetler, biz buna çoktan hazırız derse, bu kez Batı, olmaz, somut bir alandan başlayalım diyecektir. Ve böylece eski iddialar tekrarlanacaktır. Ne yazık ki, durum böyle olacağına göstermektedir. Ama bu arada çok zaman geçmiş, NATO'nun ~~sözümüne~~ 'takviye' silahlanma planları uygulanmaya konmuş olacak, sonuç/ta dünyamızdaki silahlar artmış olacaktır. Ve Türkiyede atom silahları artmış, kıyılarımızdaki Amerikan atom gücü büyümüş olacaktır. Oysa D.D. bu yönde bir gelişmeyi önlemek olanaklıdır. Herşey, dünya halklarının silahtan vazgeçmesi için sesini çok daha gür duyurmasına, barış eylemlerinin hızla etkin-

leştirilmesine,silahlanma yanlısı güçler ve iktidarlar üzerinde bas-
kının yoğunlaşmasına bağlıdır.Ülkemizde de barış taraftarı güçlere,
muhaletet partilerine,sendikalara,en geniş demokrasi güçlerine çok
büyük görevler düşmektedir.(Kapsamlı bir barış hareketini oluşturup
güçlendirmek,günümüzün parolasıdır.Birilerinin birşeyler yapmasını
bekleyemeyiz.Bu zorlu görevde tehlikelere de göęüs gererek,yurdumuzun
ve gelecek nesillerin barışçı geleceğini kurmak bizlerin de elinde-
dir.)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

B-475

TKP'nin Sesi
Halkın Kürsüsü

23/24.5.87 Meral

D

-----Merhaba değerli dostlar.Haftanın ikinci Halkın kürsüsü prog-
ramına başlarken ,Radyomuz çalışanlarının 1 Mayısını kutlayan kart-
larınıza,mektuplarınıza teşekkür etmek istiyoruz.Ayrıca 1 Mayısı
nasıl kutladığını anlatan çok sayı da mektup da ulaştı elimize .
Bunektuplardan biri de sağır ve dilsiz bir ^{dostumuza} ^{Sunacağımız} dinleyicimize ait.
~~metkux mektubumuz 1 Mayısta yaptıklarını anlatan sağır ve dilsiz~~
~~dinleyicimizin mektubu olacak~~ onun bizi duyabilen dostalırın/şu an

da ~~radıy~~ radyolarının başında ~~olduğumxxxk~~ olduğumu umuyoruz; ^{şşyle}

^{anlatıyor:}

-----"1 Mayısta üç işyerini ziyaret ettim. ^{Ber}berimde oradaki

arkadaşlarıma karanfiller götürdüm,tek tek hepsinin bayramlarını

benim gibi sağır ve dilsiz olan ^{benim} kutladım. Daha sonra/arkadaşların ~~toplandığı bir yer~~ ^{toplandığı bir yer} gittim. Orada bugünün 1 Mayıs olduğunu anlattım. Onların da 1 Mayıslarını ~~kutladım~~ ^{kutladım}. Ve tabii çalıştığım ~~kon-~~ ^{İzmir'deki} ~~feksiyon atelyesindeki~~ arkadaşlarımın da 1 Mayısını kutladım.

Ben duymuyorum ve konuşmıyorum. Ama toplumdaki adaletsizliği çok iyi biliyorum. 12 Eylül 1980'den bu yana Evren ve Özal ~~diktatör~~ yönetiminin uygulamalarını yakından yaşıyor ve izliyorum. Bundan sonrada size yazmaya devam edeceğim.

D) -----Sağır ve dilsiz ^{bu)} dostumuzun, bizi dinley ^{eski)} ~~ten~~ ^{arkadaşlarımızın} ~~dostlarımızın~~ kendisine bundan sonraki mücadelesinde başarılar dilediğimizi ve sık sık yazmasını istediğimizi iletmelerini bekliyoruz.

Y) -----^{Sırada i. Güzelce imzasıyla yazan dinleyicinin mektubu var.} Bir başka mektuba geçmeden Önce Hayat Denilen Kavgas i. Güzelce imzasıyla yazan ^{ley} ~~dinleyicimizin~~ ^{Sorusunu} ~~mektubunu~~ yanıtlamak istiyoruz. Dinleyicimiz daha önce beş mektup yolladığını ve hiçbirinin

yayınlanmadığını ^{söylüyor} elimize ulaşıp ulaşmadığını merak ediyor. "Hayat denilen imzax kavga" imzasıyla çeşitli isimlerle işçi dinleyicilerimiz mektup ~~yazıyor~~, haber yazıyorlar. Ve bunların her biri yayınlarımız için çok yararlı oluyor. "Hayat denilen kavga grubu ~~geçtiğimiz~~ geçtiğimiz, 1986 yarışma döneminde en başarılı yarışmacılarımız arasından değerlendirildi. Bu bakımdan dinleyicimizin kaygıları yersiz. Ama ~~büyükseverlik~~ hemen bir kez daha hatırlatalım, bize yazdığınız mektupları sadece Halkın Kürsüsü programlarında değil, radyomuzun öteki programlarında, ^{ayrıca} ~~bizim radyoda, vespertiminde~~ ve Atılım gibi çeşitli ~~ve~~ basılı parti organlarında da değerlendiriliyor.

①

----Halkın Kürsüsünün ikinci mektubu, az önce sorusunu yanıtladığımız i. Güzelce imzasıyla yazan dinleyicimizin. Dinleyicimiz özetle şunları söylüyor mektubunda:

-----Türkiye bir cadı kazanı.

pek vakit bulamıyorum. Sabah 6.30'da yola ~~xxx~~ çıkıyor, akşam 8.30'da eve dönüyorum. Bu yıl Mart yaşamı durdurcasına soğuk oldu. Bir sabah kalktığımızda kar 1 metre vardı. ~~Fa~~ Fabrikaya ulaşmak saatler sürdü. Ertesi gün valilik okulları, işleri iki gün tatil etti. 2 gün sonra tekrar yollara düştük. Gene öğleni buldu fabrikaya varışımız. İşçilerin haklarını gözeten, saygı gösteren bir müdürümüzle, bir şef patrondan izin aldı, saat beşte saldılar bizi. Ertesi gün de Cumaydı, gelmeyin izinlisiniz dediler. ~~Fa~~ Hafta başı işbaşı yaptığımızda 4 gün işe gitmemiş oluyorduk. Patron ~~gex~~ izinli olduğumuz o dört günün parasını kesti. V sigortasını yatırmadı. Cumartesileri çalışır dört günü telafiederssek, parayı kesmeyeceğini, sigortayı yatıracağını söyledi. Biz topluca çalışmamaya karar aldık. Bunun üzerine ~~mx~~ zaten 1 ay gecikmeli gelen maaşımızı 2.5 ay gecikmeli verdi. ~~Şubat maaşımızı alamamıştık.~~ Nisanın ortası olmuş, biz daha Şubat maaşını alamamıştık.

Aynı günlerde öğle yemeği diye de bir kepçe makarna koydular önü-
müze. Hem yemeği, hem de maaş verilmemesini protesto ettik. Bayrama ka-
dar maaş olmadığını öğrendik, ertesi gün topluca yemeğe inmedik.
Bunun üzerine patron geldi, eğer çalışıp bayrama kadar yazlıkları
bitirirsek ^{verilecek} satılırsa maaşlarımızı ödeyeceğini, şimdi parası olmadığı-
nı, ayrıca yemeğinde düzeleceğini söyledi. Ama biz kararlıydık bu
kez ağız değiştirip müdürlere vendi veristirdi. Şanki bütün sorunlar
müdürler şeflerden kaynaklanıyormuş gibi. Biz de onlar yüzünden helak
oluyormuşuz gibi konuştuk. ~~xxx~~ Eğer doğru düzgün çalışıp günde iki
bin mali çıkarsalar bol para gelir, siz de bu sıkıntıdan kurtulur-
sunuz dedi. Birkaç bilinçsiz işçi patronun bu taktiğini kandı, ~~günde~~
~~1000 makarınxxx~~ Akli sıra patron ~~kendixnxxx~~ müdürler ^{ve}
şeflerle biz işçileri ~~takıştırıp~~ kendi aradan sıyrılacak ^{t/s} biz yine de
yemek boykotunu sürdürdük. ~~Ertesi~~ Ertesi gün yemekte iki köfte 1 tabak

pilav ve patetes çıktı ^{Bir} işçiler bu yemekle doyduks ama günde bin mal ile patremun doyuramadık.)

-----Bir türküyle ara verelim Halkın Kürsüsüne:

-----Müzik: 13-475

- ② -----Az önce Nilgün Işık imzasıyla yazan dinleyicimizin , çalıştığı fabrikadaki yemek boykotunu anlatan mektubunu dinlediniz.

^{baskı} ^{mektubuyla} ^{istanbuldan}
Bir işçi yürüyüşü mektubuyla sürdürüelim Halkın Kürsüsünün ^{Harun Güner'in} ^{tasarılı} ^{dan Ronay} ^{15 Mayıs} ^{Atılım'da da yer}
dan Ronay imzasıyla yazan dinleyicimizin, 15 Mayıs (Atılım'da da yer
"Toplantıda gücümüzü ortaya koyduk" başlığıyla yer alan ^{Bir metal işleme fabrikasındaki sorunlar ve işçilerin toplantısını anlatan}
mektubunu dinleyebilirsiniz.
~~anlatan mektubu dinleyeceksiniz şimdi de:~~

-----Mektup: 2 76.

- ② -----Değerli dinleyiciler Halkın Kürsüsünde son olarak ^{iki} ~~kır~~ genç dinleyicimizin mektubundan ~~alınır~~ birer bölüm sunmak istiyoruz. Hatırlayacaksınız, Haftanın ilk Halkın Kürsüsü programını

TOPLANTIDA GÜCÜMÜZÜ ORTAYA KOYDUK

Harun Güner/İstanbul

7- Bizler, metal işkolunda üretim yapan bir fabrikanın 170 kadar işçisiyiz. Otomobil-İş sendikasında örgütlüüz. 12 Eylül 1980 darbesiyle yoğun mücadelelerle elde ettiğimiz ekonomik ve demokratik haklarımız süngü zoruyla gaspedilmiştir.

Ancak bugün, kaybedilen haklarımızı yeniden kazanma mücadelemiz sürüyor. Sendikamız Otomobil-İş'e bağlı NETAS işçilerinin ve Derby, Dora, Şeker Sigorta işçilerinin başarıyla gerçekleştirdikleri grevler bunun en açık örneğidir.

Öteki fabrikalarda olduğu gibi bizim fabrikamızda da bir an önce gözülmesini istediğimiz sorunlarımız var. Fabrikamızda havalandırma sistemi bulunmamakta. Ürettiğimiz ^{maniller} ~~ullur~~ boya işleri uluorta yapılmaktadır. Bu ⁸ ~~salı~~ğımıza zarar vermektedir. Ayrıca daha Ekim 1986 verilmesi gereken iş ayakkabılarımız bugüne kadar hala verilmemiştir. Bir diğ-
zi başka sorunumuz da vardır. Biz işçiler bu sorunlarımızı patrona duyurmak için toplantı yapmaya karar verdik. Toplantıya fabrika müdürünü çağırdık. Önce katılmak istemediyse de daha sonra katılmak zorunda kaldı. Bu toplantıda, Ekim ayından beri verilmeyen iş ayakkabılarının verilmesini, ayrıca daha önce verilenlerin kalitesiz olduğunu, ihtiyacımıza yanıt vermediğini belirttik. Bunun ^{sendikamız ile} ~~siyasetçilerle~~ MESS arasında yapılan grub toplu iş sözleşmesi sırasında fazla mesaileri kaldırdığımız için mi yapıldığını sorduk. Önümüzde yeni bir toplu sözleşme dönemi olduğunu, haklarımızı sonuna kadar savunacağımızı söyledik. Müdür isteklerimizi patrona ileteceğini belirterek toplantıdan ayrıldı. Bizler de büyük bir moralle tezgahlarımızın başına döndük.

öğrenci mektuplarıyla hazırlamış ve ~~derneklerimizin direnen gençleri~~
yüksek öğrenim gençliğinin dernekleri için yürüttüğü direnişleri
ele alan mektupları sunmuştuk. Dinleyeceğiniz iki mektup ise Türban
yaşasına karşı direnen genç kızların eylemleri üzerine yazılmış. Genç
dinleyicimiz Yahya Can şunları yazmış bu konuda:

y

-----"Üniversite sınavlarının yapıldığı sabah ~~ad~~ eski okulum Adana
Anadolu lisesi önündeki öğrencileri ~~kontrollere~~ tedirgin eden kont-
rolü izledim. Birer çocuk muamelesi yapılıyordu gençlere, itilip
kakılıyorlar, azarlanıyorlardı. Sakallı ve türbanlılar sınava alınma-
yacaktı. Bir ~~sa~~ genç sakalı olduğu için sınava giremedi. Benim arka-
daşımdı. Tüm yalvarmaları fayda etmedi. Onu sınava ~~almayanlar~~
bir sakal yüzünden geleceğini kararttılar. Belki de bu yüzden yaşamı
kışecek. Belki de hayatı boyunca bir kez daha sınav ~~girme~~ şansını bile
elde edemeyecek.

21-----Yahya Can/gençlerin giydikleri elbiseler, saç-sakal biçimleri yüzünden disiplin cezalarına çaptrılmaları, okula sınava alınmamalarının anti-demokratik bir uygulama olduğunu belirtiyor ve "kimsenin eğitim görme hakkı, kılık-kıyafet yönetmelikleriyle elinden alınamaz" diyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bir başka genç dileyici (se)

~~2~~ ~~y~~ ----- (Sema Özer) (mektubunda), türban taktığı için okulda çeşitli engellemelerle karşılaşan bir kız arkadaşıyla yaptığı sohbeti aktarıyor mektubunda ve türban yasağına karşı olduğunu belirtiyor:

y -----Arkadaşım , türban taktığı için bazı derslerin sınavına giremediğini söyledi. Sınavına girebildiği tüm derslerden vize almış ve finalleri de vermiş. Fakat sınava alınmadığı dersler yüzünden bütünlemeye kalmış. Bütünlemeye de alınmadığı takdirde sene kaybetmesi istenmiyor. Ama bu durumdan daha çok dert ettiği, pratik derslere türbanla girilmesinin kesinlikle yasak edilmiş olması. Onunla laboratuvarlarda sohbet ettik. Aynı gün laboratuvarları denetlemeye gelen ders hocalarından biri ihtar verdi. Bir daha türbanla gelirse içeri sokulmayacak. Sınavlar birer günde bitiyor. Ama laboratuvarlar, uygulamalı dersler bütün bir sene, her haf

ta var. Sık sık karşıma türbanı çıkar ihtarı çıkıyor⁹ diyor. Ve he-
men türbanı ~~çıkartmak~~ çıkartmak istemediğini ekliyor. İnatçılığından
değil. Başını örtmesi gerektiğine inanıyor. Böyle yetişmiş. Değiş-
bilir mi? Belki. Ama bu ~~çok~~ pek de önemli değil. Asıl bu baskı
onu inatlaşmaya götürüyor. Aslında hiçkimsenin, bu arkadaşlarımızı
başını örtmek gerektiğine inanmış olmalarından dolayı onları ceza
landırmaya, ~~ve~~ okuldan uzaklaştırarak ^{uysal,} eğitimlerini yarıda kes-
melrine neden olarak öğrenim görme özgürlüğüne tecavüz etmeye
hakkı yok. Türban yasağı antidemokratik bir uygulamadır. Aynı şekilde
kimi okullarda işgüzar yönetimlerin ~~gix~~ fiilen uyguladıkları ~~paxx~~
kızların pantolon giyme, erkeklerin sakal bırakma yasağı da anti
demokratiktir. Biz her türlü kılık kıyafet sınırlamasına, yasaklarına
bu yasaktan dolayı öğrenim hakkının engellemesine karşı çıkmalıyız.
Türban yasağına karşı çıkan kız öğrenciler direnişlerini
e b-----Değerli dinleyiciler, geçtiğimiz hafta içinde de sürdürdüler.

kısmen
~~Eğitim~~ İzmir dokuz Eylül üniversitesi öğrencileri bu yasağı
kırmayı başarmırken, İstanbuldaki direnişçiler bir grup aydın, politi-
kacı, yazar tarafından ^{destek gördüler} ~~ziyaret edildi~~. Aralarında Avukat Atilla
Coşkun, ^{kuruldu} ~~TİKP~~ eski genel başkanı Doğu Perinçek, Milliyet muhabiri Ra-
fet Ballı, ve Yeni Gündem genel yayın müdürü Murat belgenin de bu
lunduğu grup, ~~öğrenciler~~ ^{kuruldu} türban yasağına ^{karşı} direnen kız öğrencileri
ziyaret ettikten sonra ortak bir dilekçe ile YÖK'e başvurup yasa-
ğın ~~kaldırılmasını~~ kaldırılmasını istediler.

-----Halkın künşüsü burada sona eriyor değerli dinleyiciler haftaya
yeniden yeni mektuplarda yenikonularda birlikte olacağız.